

Numerul 6. Oradea-mare 8/20 februarie 1898. Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Flori brumate.

Domnul Girtsch servise în armată, cu rang de maior. Dar eră om avut și la un timp de serviciu să părăsi cariera și se puse în pensie.

După doi ani de „dolce far niente” își cumpără un dominiu frumuseț, și — de fire cam ușor și extravagant — începă a face vânt prin lume.

De origine eră german, și ținea mult la naționalitatea lui; dar i plăcea pânea și aerul țării adoptate și remase aci.

Eră văduv, dar avea un copil-cadet în institutul militar.

Bătrânul eră un om sumeț, și așa în uniforma militară, vădându-l cu capul rădicat, cu peptul încordat și vecinic vesel — se părea cam ușoratic; dar copilul și-l iubiă ca sufletul. El i eră toată bucuria și toată fala. I se părea că vede pe el de pe acuma strălucind uniforma de general.

După ce s'a mutat la dominiu, făcă cunoștință cu o altă familie din sat, cu familia Stefani.

Dșeu șcie de unde se pomenise ea acoale pe timpul absolutismului, și de ce origine eră; dar în casă se vorbiă cu predilecție limba germană. Cu un motiv mai mult pentru de a se împrietenii.

Nu numai că nu erau avuți, dar erau chiar scăpătați în privința materială; dar eră o familie cinstită; și pe toți membri ei puteai să-i veđi îndată o politeță fină și modernă.

Domnul Girtsch se împrețeni cu familia Stefani și se află bine în mijlocul ei.

Cu damele eră afabil și bun și dulce; iar cu domnul Stefani toată ھیua, într'o ھی ca 'ntr'alta, clădiă câte o bătaie crâncenă — în taroc.

Și — ađi și mâne — după un timp se părea că amicia e prea-prea. Se părea mai mult ca prietenie.

***

La domnul Girtsch eră serbătoare. O serbătoare scumpă familiară.

Victor, tinerul cadet, după mulți ani de studiu, eră ca oaspe în casa părințească, și, ca mâne, eră să pornească înderăpt pentru de a-și completă studiile. — Deci un prând de adio.

La measă ședeau cinci ênși. Trei bărbați și doue dame. — În fruntea mesei doamna Stefani; o damă în etate, cu maniere alese și cu vorbă moale și deobligătoare. La dreapta soțul ei, domnul Stefani, — om rar la vorbă și cumpătat, cu o privire scrutativă și pătundătoare. — La stânga ședea damicela Aurelia, copila domnului Stefani. O fată frumoasă și dezvoltată, o copilă pe care primăvara vieții tot încărcase deja ce avea de dat.

Fața-i eră rumenă, ochii vii și cuceritori, — privind cu interes și cu afabilitate viuă la toate în giurul seu. — La capătul mesei domnul Girtsch, cam brumat de ھیle, dar tare și vigoros, — apoi lângă el copilul Victor, lumina ochilor.

Copilul eră tiner încă, se părea mai tiner decât damicela Aurelia; dar fața lui palidă, o privire lungă și pribeagă tradau o fire melancolică și visătoare.

Eră copil crescut bine, și conversația bătrânilor o petrecea cu atențiunea îndatorată celor mai înaintați; dar lumina acea de lună pe fața lui, privirea acea lungă, uitată oarecum fără de șcire la zimbetul acel dulce al Aureliei — reoglindau focul stărnit în sufletul lui, dragostea unui suflet pătimaș.

Petrecerea s'a început cu fidelitatea celor mai intimi amici, în urmă deveniră animați toți.

Domnul Stefani se scolă și rădică pocalul.

„Amice și nepoate! Am onoarea și bucuria a me puté fali cu prietenia mie scumpă, a domnului casei; cu prietenia unui bărbat, care, ca ostaș, în timp de resboiu, a știut să cucerească stima și admirația camarađilor sei, și care prin amabilitate și nobleță ne-a cucerit pe toți. — Cel mai tiner între noi, singurul

moștenitor al tuturor virtuților părințești să înflorească și să progreseze; și prin fapte, și prin virtuți să susțină cu demnitate, să sporească și să rădăce fala și reputația familiei. Tinerul meu amic, Victor, să trăiască“.

Pocalele se golară.

Bătrânul Stefani dădu mâna tinerului cadet, și el o primi cu modestia celui mai tânăr, și deobligat; iar în urmă i dădu mâna damicela Aurelia.

Soartea omului, de multe ori, se decide într'un moment. — O soarte mare, o viață lungă într'un moment.

Stringând mâna acea moale și caldă a Aureliei, el, ca printr'un farmec simți trecând un curent dulce prin toată ființa lui. — Ochii ei, așa rîdători, așa dulci, precum erau, priviră oblu în ochii lui, și el simți că-i străbat mintea și sufletul, simți o vibrație dulce și fericitoare, — ne mai simțită și ne mai cunoscută.

Sub impresiunea acestui simț ședă pe scaun, cu ochii uitați la ea. Și-i părea că vede într'ênsa, ca prin vis, o aparință dulce, o frumusețe perfectă, un ideal.

Și acum se sculă stăpânul casei Girtsch, și ținând pocalul în mână dîse:

„Amice și scumpi oaspeți! Legăturile noastre de prietenie îmi sînt mie scumpe, și le prețuesc sus și tare. Sper și doresc ca acestea legături să se întărească prin altele noue, legături pe cari Dđeu Sântul le va fi decis, și pe cari dragostea și sufletul nostru le așteaptă și le dorește. — La urările aduse scumpului meu copil, celui mai tânăr între noi, răspund: să trăiască cea mai tină, cea mai grațioasă, damicela Aurelia.“

Pocalele se ciocniră; iar domnul Girtsch strînse mâna Aureliei cu intimitate și afecțiune.

Cei de față tresăriră toți. La cel dintîiu moment tresăriră, la al doile se păreau că toți resuflă cu oarecare plăcere.

Cuvintele lui Girtsch, ca o ploaie caldă și binefăcătoare — stărniră colțul unei speranțe în sufletul tuturor.

Cuvintele erau dîse. Cel ce are minte să preceapă. Dar, tot ênsul are altă minte și altă precepere.

Bătrănu Stefani, cu o față nemișcată, își tocmiă cravata și-și ascundea gîndul; soția lui priviă din când în când la copila ei: Aurelia eră mai rumenă ceva; iar Victor — el ședea, ca pierdut pe valul unui vis îmbătător. — Cuvintele tătăne-seu el le înțelegea așa precum i le tîlcuiă dragostea lui.

„O legătură nouă pe care Dđeu o va fi decis“.

— O, și Dđeu e bun și îndurat.

Mai are un an. — Va fi lung pentru cel ce suferă și dorește, dar — va trece și acela.

Și peste un an va vini cu studiile terminate, și toată fala destoiniciei sale, viitorul, dragostea și sufletul tot, i le va oferă ei.

Dđeu i-a dat avere și dragoste, apoi un părinte bun care prin instinctul seu părințesc i găsește tot cugetul și tot visul — — Doamne mult ești îndurat!

Bătrânul Girtsch tractă pe Aurelia cu o amabilitate și atențiune juvenilă, și lui Victor i cădea bine această amabilitate, ca semn vedit al dragostei părințești.

***

Measa s'a rădăcat — și oaspeții eșiră în grădină.

Eră o đi de vară, senină și caldă, — și umbrele arborilor așa de cu recoare te chiamau.

Bătrânii mergeau de braț și gesticulau strașnic. Mai pășiau, și iară mai stăteau și se capacitau.

Doamna Stefani cu tinerii trecură nainte, și dispărură pe cărări.

Cam la mijlocul grădinei eră un grup mare de iasmin, iar peste iasmin un castan mare și stufoș își așternea crengile și recoarea.

Iasminul avea forma unei semilune, și lângă el eră o bancă văpsită alb.

Doamna Stefani — în rola ei de mamă, bine înțeleasă — remase lângă un grup umbros, și smulgînd niște spice de iarbă, începă a-și face un buchet a la Macart.

Tinerii ajunseră la bancă.

Aurelia ședă, și Victor lângă ea.

În giurul lor prin iarbă zîzăiau albinele, colo pe câmp se audia o țerancă cîntînd o doină trăgănată, și pe o creangă de carpîn o turturea își spunea dorul.

Aurelia se jucă cu un medalion ce-i atîrnă pe pept, iar Victor, încîntat de impresiunile naturei și de dragostea lui — priviă la ea ca la o madonă sfîntă.

— Aurelia — începă Victor, tremurînd, dar oarecum rezolut. Așa cum stăm aci amîndoi, și aud sunetele naturii, și vîd frumuseța ei, — așa cum stau ca beat și privesc: te vîd ca printr'un transparent feeric, așa de frumoasă și de grațioasă precum Dđeu te-a făcut să fii. Te vîd bună, cu inima caldă și simțitoare, și — nu șciu dacă trăiește aieve, sau numai visez un vis sfînt și dulce și ademenitor. Aș vré să fiu treaz, și ceea ce vîd ca prin vis aș vré să vîd ca adevăr mare și strălucit. Nu șciu, decît numai visez și eu aș dori să șciu . . .

Și cum vorbiă el, cu patima unei dragoste nemărginite, cu o dulceață mistuitoare, Aurelia privi la el simpatic și dulce, cu o privire de soare, caldă și invietoare, — ca și când ar dîce: vorbești, îmi place ca eu să fiu adorată și tu adorator.

Victor i prinse mîna, și i se pără că simțese mîna ei caldă și moale stringîndu-l.

— Aurelia, te iubesc! esclamă Victor și ridicîndu-i mîna o sărută.

Aurelia privi la el lung și oarecum gînditoare. O mîna i eră în mîna lui, cealaltă se tot jucă cu medalionul de pe pept. — Medalionul se deslegă și cădă pe pămînt.

Victor sări și-l rădăcă. Și dîndu-i-l iară — oarecum scos din simțiri, dîse: Un sicriu sfînt, sicriul tainelor . . .

Aurelia privi la el cu o privire dojenitoare, dar caldă.

— Așa cređi Victor?

Victor tăcu.

Aurelia deschise medalionul și il arătă. În medalion eră portretul ei.

— Veđi tainele mele — dîse, și cu degetul il amenință grațios.

Victor întinse mîna și strînse medalionul cătră pept.

— Permite-mi Aurelia, ca el să fie taina mea. Taină scumpă și sfîntă, în care să-mi pun toată credința, toată speranța și toată viața.

Aurelia desfăcă firul de mătăsă de care atîrnă medalionul și il dădu.

— Bine, Victor, — când va vré soartea ca să ne revedem, ai să dai seamă de el.

Victor se simți strămutat într'altă lume, în lumea ilusiilor și a fericirii, și primind medalionul il sărută.

Bătrânii se iviră printre doue grupuri de tufe. Tinerii se treziră — ca dintr'un vis dulce și frumos.

***

Și s'au despărțit.

O ți de vară, un vis de aur. O ți de suvenire, un vis neuitat.

Tinărul a mers la institut; dar a dus cu sine suvenirea și visul.

A prins în mână sabia și cartea, și-a pus în gând să lucreze, să progreseze, să străbată — repede la scop — dar nu-i era la loc mintea. Nici mintea, nici inima, nici sufletul.

Pătimaș de fire, inclinat de tinăr spre melancolie, stătea zile și nopți, și medita singur, fără de a-ș spune dorul, durerea și bucuria oarecui în lume. — Încet pe 'nct și-a făcut un colț, și a ridicat un altar și pe altar și-a pus un idol — pe ea.

Și n'a vădit alta 'n lume, decât ceea ce vedea la lumina farmecului ei; i era plin sufletul, dar numai cu un chip, cu chipul ei.

Și au trecut zile, și au trecut luni — dar el nu s'a strămutat. Amorul ardea și suvenirea stătea pază ca să nu se stingă în veci.

Își aducea aminte de vorbele ei: „când va vré soartea ca să ne revedem, ai să dai seamă.“ Și cugetă la ora aceea, la ora vederii, la fața ei cea frumoasă, la ochii acei rădători, la privirea cea ademinitoare și dulce și caldă — și se perdea ca beat unui somn fermecat și magic.

Eră de o fire tenace și cerbicoasă. Ce vede nu uită; de ce se leagă, nu lasă, — le duce 'n groapă sau îl duc la groapă.

Și a adus Dđeu anul.

Copilul și-a terminat studiile, — și eră la scop.

Puțin își atribuia lui, mai mult atribuia unui părinte bun și iubitor, și mai mult lui Dđeu.

Și a pornit acasă, la casa părintească. Cu dorul lui nestempărat, cu credința lui tare și nealterată, și cu speranța unei adevărate fericiri.

Se consideră ca mire, și mergea să-și revadă mireasa. Ducea cu sine o lume frumoasă de iluzii și o comoară de dragoste.

Și a ajuns la casa părintească.

Bătrânul, bunul lui părinte, l-a primit cu fața veselă, dar la dreapta lui o damă, tinără și frumoasă — Aurelia.

Bătrânul își îmbrăoșă copilul, apoi îi sărută fruntea cu iubire, — în urmă se 'ntoarse.

— Iată, dragul tatii, soția mea. Ea îți va fi amicică sinceră și binevoitoare, dragostea mea părintească și amicitia ei sinceră te primesc, și-ți promit petrecere bună și zile dulci la casa părintească.

Tinărul eră galben ca ceara și 'n ochii lui se oglindea un fel de aiurire sinistră, o ceață pribeagă ca în ochii unui nebun.

Simți că îl stringe ceva de inimă, slăbește din picioare, și cădă pe un fotel.

Aurelia stătea ca înlemnită. Și se părea că vede pe Dđeu sfântul pedepsindu-o ca pe o pecătoasă; iar bătrânul se plecă repede, rădică copilul în picioare și-l strinse cătră sine.

— M'am obosit foarte, îmi trebuie repaus — țise Victor, cu capul plecat.

Bătrânul îl conduse într'o odaie mică, dar frumos arangiată, anume pentru el, — și-l puse pe un pat.

— Tată — țise; vreau să rămân singur, îmi trebuie odihnă.

Bătrânul i sărută fruntea cu dragoste părintească, singur el i aședă toate de 'ndemână, și părăsi odaia.

Trecură câteva minute, și odată se auzi o detunătură cumplită.

Săriră speriați cu toții, și bătrânul cu Aurelia alergară repede în odaia lui Victor.

Tinărul cadet eră mort. Fumul revolverului se așternea pe lângă capul lui ca cercul unei glorii de gele.

În mâna stângă ținea încă strins un medalion. În medalion un portret — portretul ei.

Pe measă un bilet, și pe bilet doue șire de scrisoare: Tată, dacă-mi vei afla secretul — un medalion — te rog, lasă-mi-l mie, și-l îngropați cu mine. Adio!

V. R. BUTICESCU.*

P o e t .

*Paltonul rupt de ghiara sărăciei,
Poetu 'n noapte dă ca să-l cărpescă
Și lung privind imagina Mării,
El, visător, așteaptă să sosească.*

*Ca o statue iată-l stă și 'n minte,
Ca un avar el printre buze scoate
Ușor ritmate niște dulci cuvinte;
În fața ei: dispar din lume toate.*

*Și numai el și ea apar în lume,
Cu doi luceferi pe un luci de mare;
Zimbînd din sfere 'nalte, făr de nume,
A lor iubire-atîta farmec are.*

*În casa soba-i rece, — o ghețurie,
În care-i o festilă mai mult moartă;
Pe masă-un portofel și-o poezie . . . . .
Victime ale luptei pentru artă!*

ALIN

La un teatru de varietăți.

Directorul: Am onoare să ve prezint acest copil de șase luni. De și atât de tinăr, copilul șcie deja să citească. Ve rog să-i dați țiare sau cărți de vizită și le va citi.

Copilul o ia.

(Un spectator dă o gazetă. Copilul o ia, o ține în mână înaintea ochilor, dar nu pronunță nici un cuvânt.)

O voce din public: Dar nu șcie să citească!

Directorul: Ba șcie să citească . . . dar nu poate încă să vorbească.

Profesorul: Omul care fură, simte ceva neplăcut, aceea este muștrarea conștiinței; tot așa simte și școlarul, care nu șcie lecțiunea.

Spre pildă, spune-mi tu Nicule, ce ai simțit când deunăți n'ai șciut lecțiunea?

Nicu: O palmă de la dl profesor!

* Salutăm cu bucurie pe distinsul nostru novelist, care, după o întrerupere lungă, vine să-și reia firul colaborațiunii sale în coloanele revistei noastre, unde cu atîta succes își începuse activitatea literară.

Red.

Strigoii la Români.

— Studiu comparativ. —

(Urmare.)

Din acest mit al mitologiei germane s'a dezvoltat povestea Eleonorei despre care am vorbit mai sus, descrisă în versuri de Burgher; și cred că nu unul din noi a auzit această poveste în România sau în Bucovina: cum o fată ce a avut un ibovnic care a murit la bătălie și după care ea tare plângea; a venit la ea noaptea călare ș-a luat-o la țintirim — de aceea povestea diferă: fata i-a dat valul de pânză ș-a fugit la o casă, acolo eră alt strigoii. Avem înse povestea fetei care a înviat.

Fata floare — cu ghemul.

O fată odată eră cam stătută și tare ar fi vrut să-și vadă ursitoriul; bunica ei a ȳis că a învățat-o ce să facă, dar să jure că n'o va spune la nimene; ea a jurat. I-o dat un ghem ș-o ȳis ca să meargă să-l arunce în țintirim. Pe ghemul acela o venit ursitoriul ei, strigoii, până acasă noaptea ș-o prins a o întrebă cine o învățat-o să facă așa? Ea n'o vrut să spue. „Spune cine? Că ȳ-a murit mă-ta!“ Fata n'o spus și a doua ȳi mă-sa o murit. El iar o venit și a doua seară: „Spune cine te-o învățat, că de nu, are să moară tatăl teul!“ „Las să moară!“ A doua ȳi și tatăl-seu o fost mort. El iar vine: „Spune cine te-o învățat, că ai să mori tu!“ „Las să mor!“ Ș-o murit. Baba o luat ș-o scos-o pe sub talpa casei ș-o îngropat-o la hotar. El vine și întrebă ușa: „Ușă, o eșit?“ „Nu, n'o eșit“. Întrebă fereașta: „Fereașta, o eșit?“ „Nu, n'o eșit“. N'o avut ce face, căci nu șcinea de unde s'o ieie și s'o dus.

Da din inima fetei o crescut un trandafir frumos cu floare; trece pe acolo un ficior de împărat și-i miroase de departe; trimete pe ficior, n'o poate rupe, trimete pe vezeteu, nu — el cum s'o dus numai o pus mâna ș-o eșit cu rădăcină cu tot; ș-o pus floarea într-o oală la capul lui. Peste noapte ea se face fată și începe a turnă la flori peste ficiorul cel de împărat. Așă în câteva nopți; el se pune la pândă ș-o prinde și n'o mai lasă să se facă floare la loc. Ea atunci i-o spus că nu poate să trăiască pe pământ, căci cum ar călca pământul cu piciorul, strigoii îndată ar prinde-o; și-i spune că numai pe piele de bivol poate călca. El i-o făgăduit că are să-i facă așa cum spune și au făcut nunta. Trăiau tare bine, ea o avut ș-un copil cu pėrul de aur, pe urmă altul tot așa: într-o ȳi ii vine gustul să meargă la biserică: pune de-i așterne piele de bivol, dar când o ingenunchet, o atins o leacă pământul. Atunci strigoii o fost la spatele ei. „Spune cine te-o învățat, că de nu, ȳ-or muri copiii și bărbatul!“ „Nu spun“. I-au murit copiii și eră mare jalerie la înmormentare. Atunci el iar o venit ș-o întrebă: „Spune-mi că-i voi învié; da de nu, are să ȳi moară și bărbatul!“ Ea o spus. Pe loc copiii au înviat, căci erau numai săgetași de el — toți s'au bucurat, iar strigoii o mers la babă ș-o făcut-o bucăși.

(Din colecția mea inedită, auzită de la Ion Pisa reii din Roșă.)

Strigoii cu fata.

O fost un flăcău ș-o fată și ei tare se iubiau amendoii, flăcăul o mers în cătane ș-o murit, da fata tot o plâns, ș-o plâns 7 ani de ȳile pân' ce el o venit. —

„Dacă plângi așa de tare și-ȳi pare — așa de reu, hai cu mine dar; o ȳis flăcăul“. Ea o mers cu dēnsul pe vėnt și când o vėdut că-i la țintirim, o fugit până la o casă, și s'o băgat în năuntru, acolo în casă eră un mort. Acela o venit ș-o prins a strigă la ușe: Mortule scoală și deschide mortului ușa! — Stai să-mi rădic o mână! o ȳis mortul. — Mort. șc. etc. — Stai să-mi rădic un picior. — Mort. șc. etc, tot așa o ȳis el pân' o ȳis ea: Ia amu, me rădic. — Fata s'a ascuns în cuptor. Ei au scos-o de-acolo, ea o scăpat pe ușă și la fugă pân' ce-o cădut undeva și de spaimă o murit. Un om o trecut pe acolo ș-o îngropat-o și s'o făcut o floare frumoasă. Un ficior de împărat o trecut pe acolo, o rupt floarea ș-o pus-o în păhar. Ficiorul cel de împărat se ducea de-acasă; când îi aducea ficiorului de împărat mēncarea, ea se făcea om și mēncă. El s'o pus de pândă ș-o prins-o. O vrut să se însoare cu dēnsa ș-o mers la cununie. Ea se făcuse fată, dar, în cap în frunte tot îi sta crescută floarea. Când s'o dus la biserică să se cunune, strigoii o venit ș-o luat-o, „hai cu mine că ești a mea“ și cum o ȳis așă, pe loc o murit.

(Auzită de la Cor. Dumitrescu, din Roșă.)

Strigoii sau pricoliciul.

Strigoii sau pricoliciul, ȳice o bėtrână din Ploești. se face dacă nu se păzeșce bine mortul sau mormēntul mortului: de trece vr'un căne sau vr'o mătă peste mormēnt sau peste omul mort, or pe sub mort, atunci acela se face strigoii și vine acasă noaptea și mor toți din neamul lui, el îi mēnăncă. De ce jidani pāzesc cu gendarmi mortul? că ai nostri ar aruncă anume peste mortul lor ceva, dar ei îl pāzesc . . .

Acuma nu se mai aude de strigoii, au remas numai basme, dar de demult ȳice că erau.

ȳice că o fată mergea la clacă seara, de tors; și câte fete erau, toate aveau câte un amant, numai ea nu. După ce găteau de tors, se giugiuliau — ca tine-rețele . . . da ei pe semne i-o fost ciudă; căci mai vine un flăcău și se pune lângă dēnsa. Ea când sferie cu fusul, își întindea mâna spre el, el o plesniă în șagă și cum o sferșit tot una o întrebă-o: me iai, me placi? Așă pân' o cānlat cucoșii. Da cealalte fete o vėdut că are picioare de cal și coadă: o legat un ghem de așă de coada lui și el când s'o dus, așă o mers cu dēnsul pân' la țintirim — pe asta l-o dovedit că eră strigoii și la groapa lui eră o gaură mică pe unde eșia.

A doua seară iar o venit: me iai, me placi? Spune că ȳ-a murit mă-ta! . . . Ea n'o spus. Pân' a doua ȳi mă-sa eră moartă. A treia seară iar o venit: me iai, me placi? Spune, că ȳ-a murit tată-teu! . . . Și așă, pân' o remas numai ea din toți. El iar o venit: — Me iai, me placi? că ai să mori tu — și o murit și ea, dar mai avea o soră și i-o ȳis aceea s'o scoată prin pārete când or duce-o s'o îngroape și să tocmească îndată pāretele la loc. Așă o făcut. Când o venit el, o întrebă ușa, de-o eșit mortul, ușa n'o șciut să-i spue, o întrebă fereașta — n'o șciut; pāretele o tăcut, că pe dēnsul nu l-o întrebă.

Ea din mormēnt s'o făcut o floare frumoasă și un ficior de domn o trecut pe-acolo ș-o luat-o ș-o pus-o în fereașta. Dacă se sculă noaptea și-i ștergea botinele, grigiă în casă; ș-apoi iar se făcea floare la loc, așă în totdeauna — pân' el odată s'o pus de pândă ș-o prins-o și ea nu s'o mai putut face floare. O luat-o de neveastă și ea i-o spus ce păzeșce cu beleaua ei — i-o spus că ea nu poate să calce afară, că el ar

Cântec de leagăn.

Dormi, iubite, dormi în pace,
Fie somnul teu ușor:
Îngerii din cer ți-aducă
Toată fericirea lor.
Să visezi că ești om mare
Și că ai tot ce-ai dorit,
Lumea toată ți se 'nchine
Și de toți să fii mărit.
Rang, avere, frumusețe,
Încunune fruntea ta,
Tot momentul drag să-ți fie,
Ca să nu-l mai poți uita.
Fie calea vieții tale
Preserată tot cu flori;
Dilele să-ți fie numai
Niște mândre serbători.
Și trăind așa tot vesel,
Mulțumit și cu suris:
Viața 'ntreagă ți să pară
Ca ș-un farmec, ca ș-un vis

I. H.

simți-o și ar veni. Domnul i-o făcut pod de piele până la biserică, da el tot o simți-o. Amu ea avea ș-un copil și el venia la pat și vorbea cu dânsa, da bărbatul seu nu-l vedea. Atunci ea i-o spus: să dai cu sabia aici, unde ț-o arată eu, așa în aer — ș-o dat cu sabia și l-o omorit. Dice că numai grăsime o curs din tr'ensul, dacă mănca atâția oameni!

(Povestită de o vîndătoare ambulantă de pânză în Odobesti, de loc din Ploesti.)

Aice vedem cum bărbatul fetei, prințul, omoară pe strigoi; deci Helghi omoritorul persecutătorului Sigrunei, a celui dintei logodnic al ei; iar morții din neamul fetei arată foarte bine bătaia. Cum s'o schimbat la popor mitul, nu e de mirare după mii de ani; ș-apoi mai are și înțelesuri mitologice, culturale, independente de poveste; povestea însași la începutul ei pleacă din un asemenea mit. Pe bătrâna Hela cred că nu e greu a o recunoaște ca ursitoare, iar pânza, precum și ghemul îl putem în toate constatate ca firul de ursire, în care acțiune nornele au jucat primul rol.

Pentru a arată evidentă legătura ce face una ciclul miturilor noastre despre acești strigoi cu mitul original din Eda, indus aice, voi mai cită încă una din poveștile acestea, care ne va transpune în aparență pe un alt teren, dar în realitate pe același, fiind numai altfel inchipuită simbolisarea naturii.

(Va urmă.)

ELENA VORONCA.

Fărșeroatele.¹

*Și-au strîns avutul în spinare
Și merg . . . nici ele nu mai știu,
De groază-cam pe ce cărare,
Să-și peardă urmele 'n pustiu . . .*

*Femei, de soartă reu lovite
Și fete, cochii 'n zări perduți,
Se ved pe drumuri fugărite
Din satul lor, de arnauți.*

*Românce, mândre Fărșeroate,
Privesc din când în când napoi,
Cum ard în flacări deci de sate
Ruini remase prin resboi.²*

*Călcând pe trupuri sfășiate,
Trecend prin gloanțe și prin foc,
De cinstea lor sînt disperate —
Dușmanul să nu-și bată joc.*

¹ Fărșeroatele sînt femeile armănilor macedoneni de pe munții Pindului, celebre prin virtutea și curajul lor civic.

La începutul secolului nostru s'au immortalizat printr'o abnegație sublimă, asvêrlindu-se de pe înălțimile prăpăstioase ale Acheronului (rîu) vedend pe ai lor biruiți de armata lui Veli, fiul lui Ali, satrapul Ianinei. Pe străbunele lor le-am descris într'o poemă din volumul meu de poesii: «*Lilice de la Pind.*»

Aici e vorba de strănepoate.

² Resboiul Greco-Turc, 1897 luna aprilie.

*S'a dus averea lor întregă,
Le-au ars căminul și cuprins;
Dar cinstea li-i din tot mai dragă,
Dușmanul, dacă a învins . . . . .*

*Ah, iată 'n urlete fcare
Se aud venind Debrani³ armați
Și buzna dau printre fugare,
Ca 'n turmă lupii cei turbați.*

*. . . Atunci multe Fărșeroate
Țîpând, nebune se prefac,
Să scape — înse nu se poate . . . . .
De-aceea moarte ele-și fac.*

*Căci la 'nceput gîndiau : credința
A Otomanilor mai bună
Le-o mîntui curată ființa:
Ținend de sfinți pe cei nebuni.⁴*

*Cu dinții rup din carne vie,
Când simt puteri că nu mai au,
Adânc cu unghiile sfășie
Și mor . . . dar rii nu se predau . . . . .*

*S'a dus averea lor întregă,
Le-au ars căminul și cuprins;
Dar cinstea li-i din tot mai dragă,
Dușmanul, dacă a învins.*

PETRU VULCAN.

Cugetări.

Leacul în potriava vinovăției tale este ca tu însuși s'o recunoști.

*

Fără sentimentul de a jigni pe altul nici odată, nu găsești aceea ce cauți.

*

Dacă nu ții seamă de alții, nici alții nu țin seamă de tine.

*

Deosebind buna cuviință din lingușire, te deosebești dintre oamenii comuni.

*

Cu noi totdeauna sîntem iertători și aspri cu alții.

CORNELIA EMILIAN

³ Debrani s'au Arnauți din orașul Dibra (Albania) sînt cea mai crudă speție umană din imperiul otoman.

În timpul resboiului Greco-Turc 1897, s'au inrolat ca voluntari în armata otomană de sub comanda lui Edhem Pașa, cu condițiune să li se dea voe la jaf și prădare.

Armăniile le mai dic și «*Ghegani*» . . .

⁴ Turcii nu atacă nici odată pe nebuni, fiind puși alătura de sfinți de Coran.

Pe tema aceasta scriitori distinși și-au făurit romane ca: *Misterele din Ghedi-cule* = scaptetuele.

Schițe din Italia.

Roma.

(Urmare.)

Să grăbim acum ca să vedem cea mai frumoasă biserică din lume, biserica Sf. Pavel, numită italienește *San Paolo fuori le mura*. Nu se poate trage la îndoială că biserica aceasta fuori le mura — adică afară de bastioane, e cea mai frumoasă biserică din lume. Am mers cu trăsura și trecând prin Porta Ostiensis (adecă care duce spre Ostia), am privit piramida lui C. Cestiu. Aceasta e un monument din lumea veche. Aici e înmormântat Cestiu, care era un vestit vir epulorum, adecă cărui îi plăcea foarte să aranjeze jocuri și alte petreceri. În cale am trecut pe lângă basilica Sf. Paul; aici a înmormântat o damă romană, cu numele Lucina, pe Sf. Paul, având în posesiune locul acesta. Basilica la exterior nu mult arată, și numai într'atăta e însemnată, că își are numele seu istoric. Basilica aceasta mică rămâne la o parte, și ne apropiem de cea mare, de aceea, la a cărei reconstruire și împodobire au fost provocați toți domnitorii lumii să contribuiască.

Impresiunea ce ne face îndată la intrare, nu se poate descrie. Padimentul strălucește ca și când ar fi din sticlă. Boltitura întregă e aurită, cele 5 năi cari constituie biserica, stau pe 80 colonne de granit. Lângă poarta principală sunt 2 și la altar 4 colonne de alabastru oriental, cinstite de regele Egyptului. Sunt mult remarcabile portretele Papilor în mosaic, cari în formă ovală sunt înșirate giur-împregiur de asupra columnelor. E de notat, că zugrăvirea cu mosaic e un secret al artiștilor italieni, pentru că mosaic ca în Italia și în deosebi în Roma, nu se află nicăiri în lume. Sunt în stare italienii a produce în mosaic 20 mii de colori, adecă contururi ori cu alt cuvânt adumbrate. Între posele pontificilor bătrâni am văzut și una ce reprezintă un tânăr de 18 ani. Ați, ca cineva să poată primi ordul preoției, trebuia să fie de 23 ani și pentru ca să poată fi episcop 30 ani. Alte timpuri, și oare ce timpuri au putut fi acele, când un tânăr de 18 ani a putut fi ales Papă. Toate ferestrele sunt ornate cu câte o icoană admirabil de frumoasă de a apostolilor ori de a părinților bisericii. Se dice, că și un jidov a contribuit cu o însemnată sumă la reconstruirea bisericii acesteia. Aceasta am înțeles-o de la un cicerone care ne esplică toate după știința și iscusința sa.

Tot atunci am mers și în alta parte a orașului, la biserica Sf. Ioan în Lateran (Chiesa S. Giovanni in Laterano.) Odinioară se numea basilica lui Constantin, fiind că el a edificat-o, Laterană se numește, pentru că odată aici stătea palatul lui Plautius Lateranus. Mai de demult era „eclesia urbis et orbis, mater et caput“. Asta e catedrala papei, pe care o ia în posesiune de loc după alegere. E însemnată și pentru aceea, că aici s'au ținut două-spre-șapte concilii. În porticul dinainte intrarea se poate face prin cinci uși sau mai bine șis porți. Constă din 5 năi, boltitura frumoasă e susținută de 24 pilastri din marmoră albă; între pilastri, pe lângă pereți, se ridică statuetele apostolilor, cioplite din piatră de marmoră. În partea stângă e capela Corsini, care e una dintre cele mai pompoase capele; în toată întregimea e obdusă cu marmoră de

Corint. Între moaștele ce sunt sub altarul principal al bisericii, se află și craniul Sf. Petru și al Sf. Paul. Un italian (acesta nu era cicerone) m'a făcut atent la o curiozitate observată aici din punct de vedere acustic, și anume: Dacă cutare om grăiește întors spre perete, graiul îl aude și înțelege foarte bine altul, care e întors către celalalt perete vis-à-vis, până ce dacă la mijloc va sta un al treilea, acela nu poate nimic înțelege.

În apropierea acestei biserici se află *Scala Santa*, care nu e altă, decât treptele de marmoră albă, ce conduceau în palatul lui Pilat, și aici sunt obduse cu scânduri. Pe treptele aceste a pășit Domnul Christos și le-a cruntat cu scump sângele seu. Atunci stătea aici de pază un călugăr, și e de notat, că numai târându-te pe genunchi, le poți urcă.

Între cele șapte basilici frumoase ale Romei, cuprinde loc și *Basilica Sftului Laurentiu* (S. Lorenzo), și asta e fuora le mura, adecă afară de oraș. Mai că și despre asta am puté dice, că Constantin cel mare a edificat-o, Pontificii au reconstruit-o, împodobit și îmbogățit. Sub altarul principal zac osemintele primului martir, ale Sfântului Ștefan. În apropierea altarului e înmormântat Papa Piu IX. Pe o cunună de pe mormântul Pontificelui am cetit inscripția: „Italia al martire invito“ (Italia martirului neinvins), pe alta cunună stă: A Pio IX-o La sua Roma șcl. Marele pontifice încă în viață a șis, că nu dorește la mormântul seu columnă de granit, ci numai un cap de moarte pe o lespede de piatră. Fiind foarte ostent când a privit biserica aceasta, nu mult am putut vedé, apoi schițele făcute numai puțină materie îmi dau.

Cine n'a aușit vre-odată șicala veche: „Si Romae fueris, romano vivito more“. Așă am făcut și eu. Nu odată m'am luat singur pe stradele înguste, cari conduc la multe și frumoase piașe. Am luat loc ici-cole prin câte un chioșe și am intrat în cafenea, unde am esperiat că italienii consumă cu o deosebită plăcere cafeaua neagră, pe care o iau *con piacere* dimineața, la amiași, seara și în ori ce timp. La dejun, dacă nu accentuezi bine, că poștești cafea cu lapte, de loc îți aduc cafea neagră. Doară cafeaua cea multă face de sunt atât de vorbăreși italienii, pentru că totuș este ceva în lucru, ceea ce mai bine putem esperia dacă stăm de vorbă cu oamenii după ce au luat cafeaua.

În cafenele, afară de cafea, se mai află și *birra* (bere) *di Vienna*, apoi *birra esterna inglese*. Berea engleză e de o culoare supărăcioasă, de gust amar și de un preț pipărat.

Odată am cerut în otel bere rece, și camerierul (garçon), ca să-mi servească cu bere rece, a amestecat în ea înghețată, șicând că așă e foarte bună. Am gustat odată din acest „misto-composito-dulce-amaro-gelato“ și mai mult nu, de loc nu. Cât despre bucatele din Italia, am notat altă-dată, acum să vedem mai departe beuturile.

Altcum, eu cât am fost în Roma, nu mult am mâncat, nu mult am respectat drepturile stomacului, pentru că mâncam cu ochii, me desfătam în palate, biserici, colonne și ruine, Corso și câte alte monumente.

Om beat n'am văduț în Italia, pentru că italianul ține, că din beătură e mai bine puțină și bună, decât multă și rea. Vinul peste tot e bun și de comun e roșu, de asemenea culoare e și lacrima Christi, unul

dintre cele mai bune vinuri, mie însc imi mai convenia vinul de Marsalla, cu de care ne-au ospetat teologii români din colegiul grec. Beuturi spirituoase mai mult gustate sânt: vermutu di Torino și chartreuse gialla, apoi Kummel di Riga.

Nici odată nu voiui uită serile petrecute în Roma. Cerul pururea azuriu, plin cu stele mărunțele, aerul de și nu eră mișcat de curentul vântului, totuș eră adieitor și recreator. Seara când undulează publicul pe strade, înceată zuruitul cocielor și întreg Corso e înghesuit de multă lume. Cântări și sunete cu acorduri melodioase se aud din palatele cu ferestri deschise. Eră o seară de aprilie când campana cea mare din Sf. Carlo al Corso deja sunase de mieđul nopții și publicul încă tot se mai plimbă pe Corso.

S'a întemplat nu odată, că eșiam din biserica și de loc me aflam între ruine de mare însemnătate, de unde după ce mi-am păscul în belșug ochii, alergam să odihnesc în cafenea, și așa mai departe cât e ăiulica dragă. Monumentele de artă le-am cercat și privit fără rënd, așa precum le aflam, drept ce nici în descriere n'am observat vre-o ordine, pentru că am voit să încungiur monotonia ocupându-me de ele așa precum le-am aflat schitate cu creionul.

Aflându-me în otelul Campidoglio (capitolium) eram aproape de forul roman și de cel al lui Traian, unde în toată ăiua alergam barem odată, și inadins dimineața. La forul lui Traian imi iau voie a conduce acum și pe stimatul cetitor, lăsând cel roman mai pe urmă; mai că ar trebui să fac și eu ca băiatul cel mic când mănca cireșe, că lasă boaba cea mai frumoasă mai pe urmă. Pentru mine e mai frumos cel al lui Traian și totuș nu-l las mai pe urmă, asta o fac din motivul că cel roman e mai grandios și așa ne cere mai mult timp ca să ne ocupăm de el.

Forul lui Traian, în mijloc cu columna lui Traian, eră situat între Capitoliu, muntele Quirinal și forul lui Nerva, e de artă etruică l-a zidit arhitectul Apollador. Aici eră odinioară palatul lui Traian, împodobit cu statue, un gimnasiu, bibliotecă, un arc triumfal în memoria bătăilor ce le-a avut cu Dacii și în mijloc statua euestră a lui Traian. Aici se aședau mal târziu statuele bărbaților renumiți; pontificele Simmachus (498) a zidit aici biserica Sf. Vasiliu și Bonifaciu trei turnuri înalte. Oamenii din timpul lui Traian cu o negrăită admirare au privit forul pompos, — împăratul Constantin visitând în 357 cetatea eternă și conșciu de micimea și slăbiciunea epigonilor l-a admirat ca pe

un ceva ce nu se poate imită. Când a permis Traian zidirea forului acestuia, a avut în vedere, ca să facă o localitate cât se poate mai demnă și mai acomodată pentru șciință, arte și justiție. A fost atât de impoșant și de clasic, că își impune și în ruine.

Date despre soartea forului lui Traian din secolul al 4-le încoace sânt foarte puține. Atăta se șcie pozitiv, că pe la mijlocul secolului al patrule eră în baia lui Diocetian, de unde în scurt timp iară s'a trans-

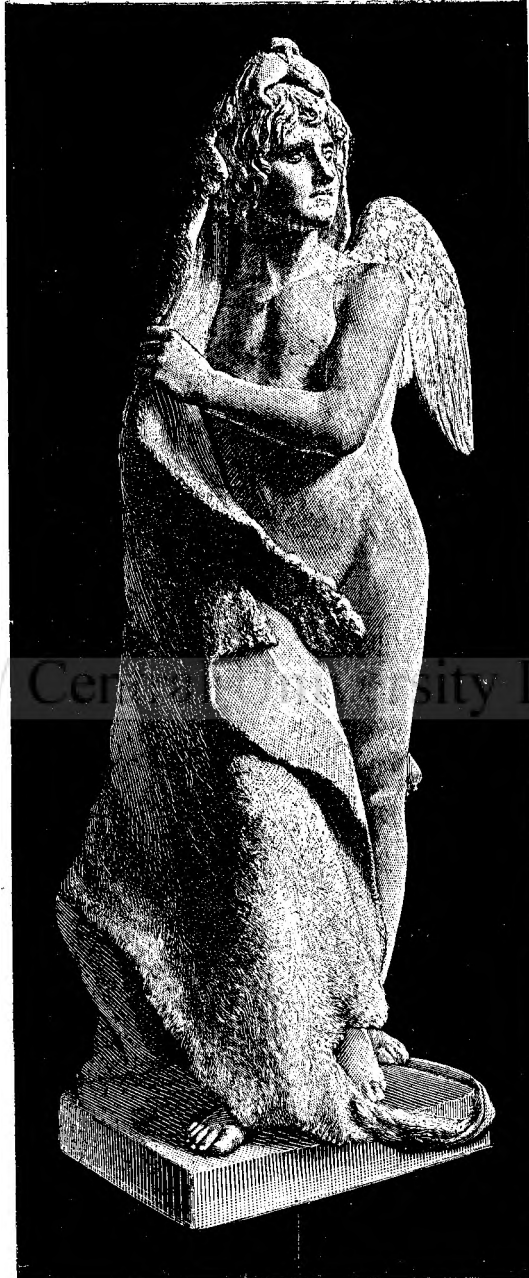
portat inderept; adunările academice, unde își cetiau literații și poeții operele lor până și cu finea secl. VI se țineau aici. Că a esistat în întregime și în secl. VII, pare de acolo, că pe la începutul acestui secol s'a ridicat în for statua lui Sidoniu Apollinare (Sid. Apoll. Panegy. ad Autem. p. 544.); iar Paul Diaconul cu mare însuflețire scrie în secl. VIII despre frumșea zidirilor și-a basiliceii din forul lui Traian (P. Diac. Vit. St. Grigorii Magni 17), macar că pe timpul acela împărații din Bizanț au fost decimat Roma de multe foarte multe obiecte de artă, ducându-le spre orient, ca să impodobească cu acele Constantinopolul. În secl. X când Roma ajunsese pe mâna barbarilor, un incendiu groaznic a nimicit aproape întreg forul de mare renume. Se află urme despre aceea, că în an. 1003 eră încungiurat cu grădini și că biserica S. Niccolo eră imediat lângă columna grandioasă. Mai târziu forul a fost dat uitării cu numele ce-l purtă cu tot și a devenit Kaloleonis, iar basilica Ulpia palatul lui Hadrian. De asemenea soarte s'ar fi de sigur împărtășit și columna puternică, dacă Petrarca, luând de basă înscripțiunea de pe columnă, n'ar fi reimpărtășit contemporanilor sei însemnătatea ei cea istorică.

E de admirat, că popoarele cari în timp de seclii au devastat cetatea eternă cu furie plină de barbarism și fanatism, columna lui Traian, aceasta alcătuire uriașe au lăsat-o neatinsă, au cruțat-o și au luat-o sub patrocinare. Paul Diaconul în biografia pontificelui Gregoriu cel mare spune, că într'atâta l-a captivat columna ma-

iestatică al lui Traian pe Papa, că în toată ăiua s'ar fi rugat pentru Traian, și că ar fi implorat grația cerească pentru el, și ca rezultat, într'o visiune ar fi înțeles pontificele Gregoriu, că a și primit grația, dar cu condițiunea, ca pentru alți păgâni să nu ceară mai mult grația cerească.

(Va urmă.)

T. BULC.

A m o r.

SALON.

Acasă.

„Das ist das Ende vom Lied“
Schiller.

Eră să nu-l mai cunosc.

Culcat pe spate, cu ochii de jumătate închiși, privia aiurit la mine și zimbău ca prin vis.

— Servus Alesandre! Bine c'ai venit... O, așa mi-e de reu acum... așa mi-e de frig...

Un tremur îi trecu d'alungul trupului și ochii lui se opriră asupra mea, rugători și triști.

Și erau așa de frumoși ochii aceia, în cari se concentraseră cele din urmă forțe de viață și de tinerețe.

M'am așezat pe marginea patului și am început să-i vorbesc de câte numai îmi viniau în minte.

— Spune-mi ceva de acasă. Ce știi de acasă?

Câtă nespusă dragoste eră în acest „acasă“! Toate amintirile, toate bucuriile, fericirea toată e legată oarecum de acest cuvânt. Da, acasă e mai albastru cerul, mai limpede apa izvoarelor, mai tainic freamătul pădurii! Acasă oamenii sunt mai buni, bucuriile mai adevărate și durerile mai puțin amare. Acasă e cerul de-apururi senin al copilăriei noastre, de care ne leagă cele dintei simțeminte de iubire și de simpatie. Acasă e cel dintei cuvânt ce ne vine pe buze în amărăciunile străinătății — e cel din urmă zimbet al celui ce moare în străini: Et dulces moriens reminiscitur Argos!

Am început să-i vorbesc ce șcieam de pe acasă și el ascultă, cum ascultă copiii o poveste frumoasă, și ochii lui me învăluiau în o căutătură caldă, plină de dragoste.

— Doamne de m'aș mai ridică odată — suspină el.

— Doamne, de l-aș mai vedé odată sus, gândiam în mine.

Accesul de friguri îi trecuse, se simția mai bine acum și puteam conversă în dragă voce.

— Odată, târziu, la vară, poate când vom fi amândoi singuri, o să-ți povestesc, Alesandre dragă, multe, multe. E reu să fi mult bolnav. Dar la vară!..

... Și gândurile lui sburau departe... la Arad... la Abrud... și se opriră în Bucium la poalele Detunatei. În inchipuirea lui vedea întinsele păduri de brad... aușia freamătul adormitor, simția adierea rece și binefăcătoare a aerului de munte cu miros de reșină și iarbă cosită... Soarele scaldă în lumină pădurile, s'aușiau fluere la munte și chiote în văi...

Tresări.

— Cât de frumoasă e viața, țise el trist, și eu totuș trebuie să mor!

— De ce vorbești așa?

Și-am început să-i vorbesc cu foc, cu patimă.

Iar el avea pentru toate aceste un zimbet de neîncredere și în cele din urmă începù să plângă.

Eră atâta resignație, atâta durere năbușită în

plânsul lui, încât mi se părea că ved nimicindu-i-se toate ilușiile, toate visurile celor noue-spre-șcece ani.

*

Când am eșit de la clinică, eram foarte emoționat. Nu-mi mai eșia din minte plânsul acela năbușit, imagina frumoasă și palidă a prietinelui meu. Și în auș îmi sunau confus versurile lui Eminescu.

»Și-apoi cine șcie de este mai bine

»A fi, sau a nu fi? Dar șcie ori-cine

»Că ceea ce nu e, nu simte dureri —

»Și multe dureri-s, puține plăceri!«

Ați aușit vr'odată că morții să plângă, să do-rească iarăș viața?

O, nu!

Fruntea lor e senină, gândirile nu se mai sbat în creeri, inima nu mai svécneșce în piept, nu mai do-reșce nimic, nu mai supără pe nimeni, pe nimeni; ei dorm.

„A muri, a dormi, poate a visă!“

*

La câteva țile am mers iarăș la el — pentru cea din urmă dată.

Când mi-a întins mâna, inelele îi jucau pe degete de largi.

Eră vesel.

Razele soarelui pătrundeau dătătoare de viață în acest locaș al suferinței și al morții; un contrast bătător la ochi, care deșteptă suspine zădarnice, dorințe vagi în inima bieților bolnavi.

Atunci mi-a spus, că peste doué țile merge acasă. Eram încântat de decisiunea lui, căci eram sigur că acasă se va face bine.

Iar el zimbău distrat, spunându-mi că are speranțe de însănătoșare, sau — aci me privi lung cu ochii lui frumoși și mari — totuș e mai bine să moară omul acasă!...

Eram vr'o cinci împregiurul patului și ne bucuram cu toții de bucuria prietinelui nostru, care spunea că merge acasă.

Și s'a dus...

Nu s'a dus acasă, dar a murit peste câteva țile. Și pe urmă când mori, te duci în pământ... acasă. Căci în cărțile cele sfinte e scris „pământ ești și în pământ te vei întoarce“.

Dar el dorise totuș să meargă acasă, să se șcie în apropierea iubiților lui, să audă suspine, să simțească lacrimi ferbinți pe fața lui rece ca ghiata.

O, da! Iubirea e mai tare decât moartea!

Atâta dorise — și eră dorința din urmă.

Iar prietini — dacă nu sunt părinți sunt prietini — i-au așezat trupul în sicriu, și după sferșitul ceremoniei funebre l-au dus la gară...

Sicriul fu așezat în un vagon separat și trenul se puse în mișcare. Culcat pe spate în sicriu, el tresări puțin de emoție la plecare, apoi remase iarăș liniștit ca mai nainte.

Și dacă — o, dacă morților le-ar fi dat să vorbească și te-ai apropiă de el întrebându-l: unde mergi, Ioani dragă? atunci el ar deschide ochii, te-ar privi liniștit ca omul căruia i s'a implinit cel din urmă dor, și ți-ar răspunde tot atât de liniștit:

— Me duc acasă!

Budapesta 10 februarie.

ALESANDRU CIURA.

Ilustrațiunile noastre.

Cântec de leagăn. Între toate dragostele din lume, dragostea de mamă e cea mai mare. Ea nu stagnează nici odată, cu atât mai puțin se nimicește ori încețază, contrar, tot crește și devine tot mai ardentă. Pictorul a represintat aceasta dragoste prin o mamă tineră, care își leagănă băiatul și-i cântă un câtec de leagăn, pe când deasupra, de după paravan, se ivesc figurile alegorice ale fericirii.

Amor. O figură simbolică, ce represintă sentimentul cel mai gingaș al omului, dragostea. Grecii vechi au intrupat toate sentimentele prin câte o figură viuă. Astfel s'a născut zeul Amor.

LITERATURĂ și ARTE.

Sciri literare și sciintifice. *Dl Spiru Haret*, ministrul cultelor și al instrucțiunii publice în România, precum aflăm din „Telegraful Român“, a cumpărat de la văduva regretatului Alexandru Roman, întreaga bibliotecă a aceluia, cu prețul de 15,000 lei. — *Dl D. C. Ollanescu* lucrează la al 2-le fascicol asupra Teatrului la Români și anume: Teatrul din București și din Țara Românească, cu începere de la finele veacului trecut până în ziua de azi. — *Dl George Moian*, profesor la școala normală de institutori și la seminarul central din București, a tipărit scrierea sa „Lucrul manual educativ“ în a doua ediție, revăzută și augmentată.

Sciri teatrale și musicale. *Dșoara Agata Bărescu* a jucat dăile trecute cu cel mai mare succes în teatrul german din Brașov. — *Dna Darclée* a terminat cu mare succes debutul seu la Teatrul Național din București. — *Dna Theodorini* a obținut mare triumf la Barcelona în opera Carmen. — *Baritonul Dimitrie Popovici* va face un turneu în următoarele centre artistice: Praga, Berlin și Hamburg; apoi se va duce la Petersburg. — *Tinerul artist G. Enescu*, abia de 16 ani, a compus o simfonie, care se va executa în curând la Paris în concertul de la Châtelet.

Sesiunea generală a Academiei Române. Conform dispozițiunii statutelor Academiei Române, sesiunea generală din anul curent urmează a se începe în ziua de 3/15 martie. Biuroul Academiei, prin vicepreședintele Gr. G. Tocilescu și prin secretarul general D. A. Sturdza, a și invitat pe toți membri a se presintă în ziua numită, la ora 1 după mieznoapte în localul Academiei, pentru a lua parte la lucrările sesiunii. — Tot odată amintim, că în cea din urmă ședință săptămânală publică ținută la 30 ianuarie (12 febr.) s'au făcut următoarele comunicări: *Dl B. P. Hașdeu*: *Cronica Basarabilor, 1238—1380*; *dl dr. V. Babeș*: „Progresele făcute în cunoașterea leprei de noi“.

O carte de rugăciuni. Doamna Maria G. Sturdza, fiica nemuritorului lui I. Ghica, a dăruit Academiei Române o carte cu mai multe rugăciuni compuse de dsa; fiecare filă este foarte artistic ilustrată cu arabescuri fine ca și cum pare că n'ar fi făcute de mână. Academia Română, printr'o serisoare, aduce viile sale mulțumiri dnei Maria G. Sturdza, care se știe că a mai lucrat și un pomelnic pentru mănăstirea Curtea de Argeș și o carte cu 21 de rugăciuni ilustrate splendid și care a fost dăruită ilustrilor sei soți cu ocazia a 50-ei aniversări a căsătoriei lor de aur.

Serată literară-musicală în Cluș. Universitarii români din Cluș arangiază la 14/28 februarie o serată literară-musicală împreună cu dans în sala otelului „Central“. Începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: după plac. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiți de mijloace.

Prima rochie lungă, monolog de Iosif Vulcan, predat în concertul din 3 februarie an. c. al tinereții române din Oradea-mare, a apărut și în ediție separată și se află de vândare în administrația noastră. Un exemplar, trimis francat pe poștă, 7 cr.

Piese musicale noue. La București au apărut „De parte“, romanță de dra Marioara Murnu, poesia de George Murnu; „Că par așa de rece“, romanță de Leopold Stern, cuvintele de Carmen Sylva, traducere de Ilie Ighel Deleanu.

Compozițiunile lui Ciprian Porumbescu. Familia prea timpuriu decedatului nostru compositor C. Porumbescu a decis editarea frumoaselor compozițiuni ale lui. Până acum au apărut 6 fascicole și anume: I. „Imn de urare“ dedicat I. P. C. Sale dlui archimandrit și vicar general dr. Vladimir de Repta. II. „Hora Prahovei“ dedicată dnei Elena Dobrin n. Rădulescu (soția dlui avocat dr. George Dobrin din Lugoj). III. „A căzut o rază lină“, dedicată dnei Matilda Poni Cugler. IV. „Fluturaș de noapte“, dedicat nepoatei sale, Aurora Milovan. V. „Frunză verde de mărăgărită“, dedicată dlui dr. George Crăiniceanu. VI. „Pe câmpiile Stupcei“, dedicată dnei Hortensia de Costin n. de Popovici. Fascicolele executate în stilul litografic F. M. Seidel din Lipsca se prezintă foarte frumos având în frunte bine reușitul portret al compositorului. Fascicolul costă numai 25 cr. (50 bani).

Concert și reprezentație teatrală în Oravița. Corul vocal gr. cat. român din Oravița-română a arangiat duminică la 1/13 februarie concert și reprezentație teatrală în sala otelului „Împăratul Austriei“. În concert s'a cântat compoziții de Vorobchievici, Mureșan, Vidu și Vasilescu. Apoi s'a jucat piesa „Sătenii“, vodvil național în 4 acte de Alexandru P. Petrin. După producțiune dans. — *La Vidra-de-sus* corul învățătoresc a dat la 2/14 februarie producțiune declamatorică-musicală. În concert s'a cântat compoziții de Cunțan, St. Popovici, Marscher și N. Popovici; apoi s'a jucat comedia „Leac pentru soacre“ localizată de Proca. — *La Mehădia* corul vocal bisericesc gr. or. român a dat la 2/14 februarie concert și reprezentație teatrală, jucându-se piesa în 4 acte „De la sat“ de W. Macoviștean. — *Reuniunea sodalilor români din Sibiu* a arangiat în duminica trecută concert împreună cu declamațiuni, reprezentație teatrală și dans, sub conducerea învățătorului Candid Popa și cu concursul dnei Margareta Moldovan, care a declamat o poezie de Coșbuc, precum și cu ajutorul mai multor clerici din seminariul Andreian; după concert s'a jucat „Rusaliile“ vodvil într' un act de Vas. Alexandri. — *La Blaș* tinerețea gimnasială a ținut la 11 februarie n. o frumoasă serbare școlară în onoarea celor Trei-sfinți, patronii gimnasiului.

Reviste noue. „*Viața nouă*“, revistă pentru litere arte și științe, a apărut la București, cu un cuprins interesant. — „*Moda ilustrată*“, o altă revistă, destinată mai cu seamă pentru modă, a început să se publice tot acolo, cu multe ilustrații privitoare la modă.

C E E N O U ?

Hymen. *Dl Petru Macaveiu*, proprietar de mine și funcționar la banca „Auraria“ din Abrud, se va cunună la 24 februarie n. în Zernești, cu dsoara Corneliu Pop, fiica dlui Nicolae Pop, proprietar în Tohanul vechiu. — *Ioan Paicu*, învățător și dsoara Stana Marcu s'au cununat în duminica trecută la Poplaca lângă Sibiu. — *Dl Victor Vasváry*, absolvent de teologie al diecesei Gherla, s'a fidanțat cu dsoara Aurelia Mircea.

Știri personale. *Dl dr. Iancu Meșianu*, proprietar în Zernești, membru în comitetul Societății pentru fond de teatru român, a fost ales membru în direcțiunea institutului „Albina“ din Sibiu. — *Dl Iulian Suciu*, din diecesa Aradului, a fost promovat doctor în științele teologice, la universitatea din Cernăuți. — *Dl Tit Budu*, vicarul Marămușului, a adresat un cerular către învățători, indemnându-i să răspândească în popor cultivarea pomilor ca un bun izvor de câștig. — *Dl dr. Petru Oprea* a deschis cancelărie advocațională în Arad. — *Dl G. Chernbach*, cunoscutul poet „Gheorghe din Moldova“, a fost numit director al prefecturei din Botoșani.

Asociațiunea la Beinș. *Convocare.* Neputându-se ține adunarea constituantă convocată pe 2 decembrie 1897 în scopul înființării și respective organizării Despărțământului beinșan al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, — în urmarea autorizării primite de la comitetul central al numitei Asociațiuni, am onoare a convoca o nouă adunare constituantă pe 24 faur 1898 la 11 ore a. m. la școala română gr. or. din Beinș, la care invit cu toată stima pe toți aceia din cercurile pretoriale de Beinș, Vașcău și Ceica, cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, ca să participe și să-și dea concursul la organizarea acestui despărțământ. Beinș, 5 faur 1898. *Paul Pap*, avocat.

Petrecerea cu dans din Arad, la 12 februarie, a reușit bine. Au luat parte doamnele Letiția Oncu, Hermina Ignat, Hermina Lazaru, Sofia Pap, Livia Vuia, Hortensia Suciu, Alexandru Serb, Minerva Rosvan, Aurelia Petran, Elena Raicu, Pavlovici, Victoria Erdelyi, Iulia Dogariu, Elena Florescu, Lucreția Tamășdan, Barbara Antonescu, Iulia Boșan, Lucreția Bulboca, Emilia Petruț, Maria Oprean și dsoarele Viora Ignat, Ida Pap, Pavlovici, Dora Vuia, Sofia Tripon, Iulia Dogar, Victoria și Hortensia Dimitrescu, Emilia Rubenescu, Aurelia și Rosa Ciora, Elena Oprean, Popovici, Constanța Serb, Marioara și Emilia Petruț, Livia Telescu.

Balul din Lipova, dat de Reuniunea femeilor române de acolo, a reușit foarte bine. Au luat parte doamnele Elena Hamsea, Gizela Popescu, Marioara Putici, Serb, Cornelia Ciugudean, Elena Crișan, Marioara Suciu, Vuia, Iorgovici, Stanciu, Crișan, Fizeșan, Lucaciu, Brădian, Nedelcu, Roșu, Neagu, Miloș, Popa și dsoarele Marioara și Lucreția Zigre (Oradea-mare,) Aurelia Serb, Ecaterina Vuia, Agnes Stanciu, Cadariu, Popescu (Zabalț,) Iulia Hodagiu, Cornelia Cosma (din Căpruța,) Brânda, Popescu (Covășint,) Florescu (Belinț.)

Carneval. *Casina română din Bozovici* va aranja la 24 februarie n. petrecere cu joc, în localul propriu. — *La Brad*, inteligența română de acolo și din inpregiurime va da la 8/20 februarie bal în folosul convictului de la gimnasiul din Brad. — *În Veneția Orăzii-Mari*, credincioșii bisericei române gr. or. au

dat în duminica trecută bal, în restaurantul de lângă gară, în folosul bisericei lor.

Au murit: *Aurel Suciu*, avocat în Arad, fost deputat la sinodul din Arad și la congresul din Sibiu, unul din fruntașii Românilor din părțile aradane, cunoscut și din procesul Memorandului, în care a fost condamnat la închisoare de un an și jumătate la Vaș, după grele suferințe, la Arad în 2/14 februarie, în etate de 45 ani, jelit de consoarta sa Alexandrina n. baronesă Pop, de fiica Stella, de frate-seu Petru șef de secțiune al căilor ferate române, dimpreună cu alți consăngeni, prieteni și cunoscuți; *Ioan A. Macaveiu*, stud. în drept la universitatea din Budapesta, în etate de 19 ani, înmormântarea-i s'a făcut la Arad, în mijlocul condolenței generale; aici atragem luarea aminte și asupra primului nostru salon; *Alexandru Flechtenmacher*, autorul atâtor operete și vodviluri, jucate pe scenele române, s'a stins la București în cea mai mare miserie; *Emil T. Muntean*, medicinist în anul IV la universitatea din Cluș, la 13 febr., în etate de 22 ani, la Blaș.

Logogrif.

De Ana Bobinca.

Din silabele următoare: nu, fran, e, se, li, i, ia, ci, me, mi, ul, ca, iau, ne, ia, na, lo, per, tia, um, mi, en, na, in, si, ret, gle, ioa, za, lor, di nu, eni, să se formeze 10 cuvinte care să aibă însemnătatea:

1. Numele unei țeri din Europa.
2. Un nume bărbătesc.
3. Un verb în prezente.
4. Un munte din Transilvania.
5. Numele unei cetăți.
6. Un riu din România.
7. Brăul ce împarte pământul.
8. Un oraș.
9. Un popor.
10. Un sfânt.

Literele inițiale cetite de sus în jos, dau numele unui popor din vechime; iar literele finale cetite tot de sus în jos, dau numele unui rege.

Terminul de deslegare e 15 martie. Între deslegători se va sorti o carte.

*

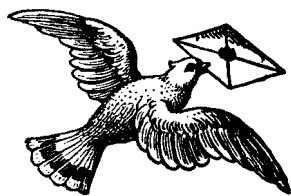
Deslegarea ghicitoareii ilustrate din nr. 3:

Mult e dulce și frumoasă
Limba vorbim.

Bine au deslegat-o doamnele și domnișoarele: Clementina N. Câmpian, Eufemia Stefanica-Duma, Silvia Oprea, Loulou și Zeno Pușcariu, Iulia Dogée, Rosa Căpușan, Helena Mica, Octavia Stănescu, Elena Hanganuț, Rosalia și Aurelia Covrig, Ana Serb, Marioara Mureșan, Elisabeta Cristea, Eugenia Muntean, Iuliana Dancăș, Anastasia Tempea n. Suciu, Marioara Maior, Otilia Buzilla, Veronica Papiu, Florica Ciorogar, Emilia Bran, Elena Brad, Hortensia Draia, Eufrosina Bumbac, Marioara Bancoș, Emilia Putici n. Borlea, Cornelia Roman și dnii Alexandru Țințariu, Vas. Sala, Ioan Rațiu, X—Y, Valeriu Suciu, Avram Igna, Petru Conda, Petru Bellu, Traian Hența, Constantin Jurca, Traian Balmojan, Aurel Balinth, Luca Paul Lazar, Ioan Borlea, Teologii din Sătmar, Teologii din Ungvar.

Premiul a fost dobândit de dl Petru Bellu, învățător în Apșa-de-mijloc.

Poșta redacției.

Jidovin. Cu suma trimisă acuma, abonamentul e plătit până n finea anului trecut.

Dnei A. P. La dl Emilian Micu se află de vîndare: Cavalerii Nopții, Panteonul Român și „Familia” de pe anii 1865—1884.

Blas. Poesia tradusă poate fi frumoasă în original, dar prin tra-

ducere frumusețea ei a dispărut

Sibiu. Epigramele n'au sare.

Călinarul săptămînei.

Dum. lăsatului de carne Mateiu c 25, v. 31—46; evang. iuv. 3; gl 3.

Țiua sapt.	Călinarul vechiu	Călin. nou	Sorele.
Duminică 8	M. M. Teodor Stratilat	20	Ecatarina 6 45 5 15
Luni 9	M. Nichifor	21	Valentiu 6 43 5 17
Marți 10	Sânțitor M. M. Haralambie	22	Faustin 6 41 5 19
Mercuri 11	M. Vlasie	23	Iuliane 6 40 5 20
Joi 12	C. P. Meletie	24	Constanția 6 38 5 22
Vineri 13	C. P. Martinian	25	Flavian 6 37 5 23
Sâmbătă 14	C. P. Auxentie	26	Conrad 6 35 5 25

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDÁS NR. 296 b.)

Păziți-ve sănătatea!

Tuturor celor-ce sufer de **boale de pleopt**, de **boală de apă**, de **mistuire nerogulată**, **dureri de stomac** de **reumatism**, **gutural**, **durere de ochi**, și alte boale lăuntrice, apoi pentru **boalele de copii**, se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp și întrebuițate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin poștă dela farmacia dlui *Dr. Iulius Schopper* în Oravița (Krassó-Szörény m.).

 Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita farmacie! 10—10

Cel mai senzațional roman al literaturii moderne. În limba engleză s'a vîndut în cincizeci de mii de exemplare. Succes colosal. Tradus în toate limbile europene.

În românește de Afîn de la Tuscia a apărut acum

TRILBY

Prețul unui exemplar: direct fl. 1.30. În librăriile din monarchie fl. 1.60. În România și străinătate 4 lei.

Deposit general:

Afîn de la Tuscia, tipografia Uhrmann.
Temesvár Ungaria. 1—5

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2

Intemeiată în 1887,

Capital de acții: fl. 300.000. Pond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandai

1—12

Direcțiunea institutului.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minősége: 1. sz. trágyázott.

Mauthner-kele magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

Renomitate
semințe
de legumi și flori
ale lui
MAUTHNER

se capătă în pachete sigilate și provădute cu marca oficială de contravenția „Ursu” în magazinele mai mari de Coloniale și ferăril.

Firma **Edmund Mauthner** din **Buda-pesta**, strada **Andrássy** nr. 23 garantează numai pentru conținutul acelor pachete cu se-

mințe proaspete și veritabile, care vor fi provădute cu numele **Mauthner** și cu marca „Ursu”, cum se vede din ilustrația alăturată.

3—8